

BAJTÁRSI

LEVÉL

1959. II. évf. 10. sz. levél. 67. oldal. Utrrecht, 1959. okt. 15.

A REFORMÁCIÓ EGYETLEN JELENTŐSÉGE.

Reformáció mindig volt és mindig lesz a keresztyénségben. Az önismeretnek és az önvizsgálatnak legmélyebb gyökérszálai a bűnbánatba nyúlnak le, a bűnbánat azonban nem marad az önismeretnél, hanem az egyéni életben az istenképeség helyreállítását, a közösségi életben az apostoli hit-közösség, szeretet-közösség és reménység-közösség teljes megvalósítását követeli.

Ennek a Lélektől űzött örök reformációnak messzeható példája a XVI. század reformációja. Ennek is a jelentőségét csak akkor látjuk tisztán, ha azt nem egyházzal ellentétben, azzal szembe állítva szemléljük, hanem a mindenkori ember szükségével és válságával, bűnével és nyomorúságával viszonyban.

Mi az ember örök szüksége? - Erre a kérdésre adott egyszerű feleletet Luther, amikor feltört lelkéből a nagy kérdés: Hogyan találom meg a Kegyelmes Istent? A kérdésre új kérdéssel felelt s ezzel úgy e mélyítette a nagy kérdést, hogy megnyitotta az utat az igazi felelet megtalálására. Ebből a kérdésből csendült ki az evangélium nagy felelete, amely örökrévnyű felelet: A kegyelmes Istenen kívül nincs az embernek békessége.

Ez a felelet nem új felelet, ezért a reformáció nem hitújítás, hanem csak visszatérés az evangélium mennyei egyszerűségű szelleméhez. Ezt a feleletet a világ csak azért felejtette el és felejtji el, mert annyira egyszerű, hogy bűntől megrontott s ennek következtében szövevényessé vált szelleme nem tudja elérni. A sokféle válság, amelyben az ember szenved, minden időben mind abból a szükségéből születik, hogy nincsen békessége, mert a kegyelmes Istenen kívül él.

A reformáció, amint felismerte az ember nagy szükségét és ebből a szükségéből eredő sokféle válságát, elsősorban a vallási válságot igyekezett megoldani. Ennek a megoldásnak egyetlen útja és módja volt: hozzáigazítani a szövevényessé vált életet az Isten Igéjéhez, amint az a Szentírásban hangzik. Ezért emelte oly magasra a Szentírást s ezért követelt el mindent, hogy a Szentírás ne csak egy könyv legyen a sok kön v között, hanem az egyetlen könyv; ezért vallotta hangos szóval azt a bizonyágtételt, amelyet az Írás magáról tesz: "A teljes Írás Istentől íhletett és hasznos a tanításra, a fedésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített (Timótheushoz írt II. levél 3:16-17)."

A Szentírás vált most már a legfőbb mértékké mind arra a nagy kérdésre, mit kell hinni? - mind a másakra: mit kell cselekednem?

Ami tovább a reformáció adott az emberiségnek, az mind a Szentírással áll összefüggésben. Az Írást olvasni kell, tanulmányozni kell, az Írással együtt kell élni és az Írás szerint reformálni kell az egész világot, az emberi életet és ahhoz kell szabni minden tevékenységet. Ezek a követelmények hívták életre a népoktatást, a felsőbb oktatást, az iskolák különböző neveit, ezek állították be az élet szolgálatába a könyvnyomtatást, a könyvtermelést, az egyházi igehirdetést, a szónoklást, a társadalmi és állami erkölcsi megújítását, a tudomány szabadságát. Ezeknek a követelményeknek a nyomában született egy olyan művelődési tevékenység és egy

olyan közműveltség, amelynek áldásaiból él az emberiség ma is.

Ha mindezeket megállapítjuk, viszont állapítsuk meg azt is, hogy mi nem a reformáció? A reformáció nem azonos sem a renaissance szellemével, sem a felvilágosodásával. Ezt az azonositást még ma is gyakran halljuk. Nem lehet egyikkel sem azonos már csak az időrend miatt sem. A renaissance megelőzte a reformációt, de a reformáció nem az ő gyermeke, a felvilágosodás nem a reformáció szülötte.

A renaissance visszatérés a görög-római világ emberiségi eszményéhez. Innen ered a renaissance pogányos életvágya és elragadtatott egyéniség-kultusza. Ezekhez az eszményekhez a reformációnak semmi köze nincs, sőt a reformáció elszánt harcot folytatott ez ellen a szellem ellen.

A felvilágosodás nagy visszahatása a reformációnak és ebben a nagy szellemi irányban a renaissance szelleme bukkant fel ismét módosult alakban. Az emberi élet nagy felvilágosodása itt kezdődik. Nem egyház, hanem állam; nem hit, hanem értelem; nem kegyesség, hanem tudás; nem Isten, hanem az ész - ezek a követelmények születtek meg a felvilágosodás nyomában. A reformáció nem ismerte és nem vallja a magának ezeket az ellentételezéseket. Kell az állam, mint legmagasabb jogi rend, de kell az egyház, mint a legmagasabb erkölcsi közösség; kell az értelem, mert tevékenysége nélkül nem élhetünk, de nem nyelheti el a hitet; kell a tudás, mert ennek rendszerre nélkül nem tudjuk magunkat megtalálni a világ útvesztőjében, de nem pótolja az Istennel együttélő kegyességet; kell az ész, mert ennek segítségével fogjuk át a világ látható valóságát jelentéscsok csomójában, de kell az Isten, a magát kijelentő Isten, aki közeljött az emberhez a Jézus Krisztusban és kiváltotta őt a legnehezebb rabságból: a bűnből és ezzel visszaadta az ember elvesztett békeségét.

A reformáció ma is az egyszerű és tiszta evangélium üzenetét hozza; nem akar másról tudni, mint a Jézus Krisztusról, aki a folyton változó, hánykolódó világ közepette "tegnap és ma és örökké ugyanaz (Zsidókhöz írt levél 13:8)." A reformáció azt hirdeti ebben a pártos világban, hogy egyedül a Krisztus pártján állva győzhetünk az életet és világot elcsúfító és megfojtó istenellenes szellemmel. Ő a változatlan alap, amelyen felépülhet az új világ, és ő az a központ, amely körül el kell helyezkednie minden fajnak és népnek, minden egyháznak és nemzetnek, és egyedül az ő szelleméből táplálkozhatik egy olyan kultúra, amely nem lealjasít, hanem megnemesít, s amelynek nyomában győzelemre jut a nemes szellem, mint Isten dicsőségének legszebb ékessége ebben az emberi életben és ebben a földi világban.

oooooooo

Tavaszy Sándor.

1956. OKTÓBER 23.

A mesében 3 nap egy évet jelent, míg nálunk az utolsó 3 év a valóságban évtizedekkel ér fel, livált a történelem szempontjából.

A távolabbi földtől 1956. okt. 23-ig bizony túl kevesen tudták, hogy hol is van a mi nagyon megcsontított Hazánk? Akkor fellángolt a hősi szabadságharcunk és alig két hét alatt 300 szovjet tank ment veszendőbe. Abban az időben a legtávolabbi földrészen is feszülten figyeltek, s a függetlenség után sóvárgó népek nagyon is érezték, hogy "valahol" most a börtön falain ütnek rést.

Mégis magunkra maradtunk, mert a "világbéke" miatt fegyver és lőszer nem jöhetett. A szabadság vérbetiprása után a külföldi élelem és egyéb segítség egészen megható volt. A szabadvilág megmozdult, hogy tüntessen mellettünk és elismerje a függetlenséghez és az emberi élethez való jogunkat.

A Szegedről egyetemisták által elindított 16 pontnyi gondolat a teljes szabadságot valósíthatja volna meg számunkra és ezért útmutatónk, álláspontunk továbbra is. Ez mintát jelenthet úgy a művelt Nyugat, mint a rab-országok számára! Ebből tudhatja meg mindenki, hogy mit vétett ellenünk másfél évtizeden át a Szovjet.

Eisenhower a mi 16 pontunk után még inkább mondhatja: "Amerika sohasem enged előkészíteni egy globális békét, míg az elnyomott nemzetek joga nincs biztosítva."

Jogról csakis ott lehet szó, ahol a Kruševci önkény és vandallizmus nem mutatkozik. Békéről pedig csupán akkor beszélhetünk, ha otthon mindenki szabadon beszélhet, a saját tulajdonát nyugodtan mondhatja a magának és egy férfi munka-keresete - minden hajsza nélkül - még a nagyobb család megélhetését is jól biztosítja.

Kruscsev most Amerikában házalt! Ho! dühöngött, hol bohóckodott, de ostobaságaival rokonszenvre nem tett szert. A magyar szabadságharcról tett túl közönséges kijelentései, őt még ellenszenvesebbé tették. Nem csoda, hiszen minden jöbrzésü, nem kommunista ember a szovjet diktátort önhittségében fenyegetődzőnek és meggondolatlan kijelentéseiben dúrvának találta. "Magyarország szent föld, vértanúk földje; minden elnyomott nép számára az ellenállás jelképe"- írta a Gandhi-Társaság elnöke.

Es mi az évek teltével is meggyőződésesen valljuk azt az álláspontot, amelyet a szegedi egyetemisták az októberi szabadságharckor rögzítettek s mely nélkül semmiféle szabadság sem válhat valóra! Eisenhowernek és minden szabadvilágbeli politikusnak -a béke kapcsán- csakis erre kell gondolnia!

1956. október 23. véres emlékeztet, hogy a kommunizmus letörésével igazságot és szabadságot kell szerezni a rabnépek számára! Mi pedig a harmadik évfordulón is meghajtjuk a gyasszal bevont lobogónkat Hőseink és Vértanúink előtt!

oooooo

Anonymus.

SZABADSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK !

Elszállt a tapsok hurrikánja-
Kidőlt a hős, a népek sztárja;
Búzdító fákllyák földre ülték,
Allunk sötétlőn menekültek.
De mért, hogy mind a földre nézünk?
Nem szólt mise és persely értünk?
Mert a halottak mást kívánnak-
Szabadságot Magyarországnak!

Lám, megmaradtunk hírnek, magnak,
Jóságos népek élni hagynak,
Es mitse kérnek tán cserébe-
Csak azt, mi volt... feledni kéne.
De szétrepülve sulyos szárnyon,
A partot érők hat világn
S ezernyi nyelven közbevágnak-
Szabadságot Magyarországnak!

Isten, ki vagy a Nap sugára-
Odébb tekinté, a Dunatájra,
S ki Ur vagy ornyedt éjszakákon-
A Föld szemét gyógyítsd, hogy lááson...
Főlénk csak akkor nyulj karoddal,
Ha csorba kürtünk újra szólal
S megyünk a poklok kapujának!
Szabadságot Magyarországnak!

ooooo

Nagy B. Sándor.

VILÁGOSTÓL-SZEGEDIG.

(folytatás)

Zászlóalj menetgyakorlat van, a hőség rekkenő és az út zöme dombos szőlőterepen vezet keresztül. A zászlóalj kétharmada már nehezen vonszolja magát és az altisztek alig nyújtanak jó példát. Golderspach kapitány -amint egyszer lovát oldalt megállítja- látja, hogy György az egyik társra puskáját is viszi.

Másik héten céltáblára lönek, 50 lépésről. Az egyik puskafojtása hátrafelé csap ki és a célzó kézfejét csúnyán megsobzi. A sebesült vívő katonák tanácstalanok, az altisztek csak kiabálnak, miközben György nyugodtan munkához lát és Golderspach kapitány csodálatára egymaga úgy bekötözi a sebesültet, mintha gyakorlott orvos lenne.

Másnap délután a kapitány a kaszárnya ablakából látja, hogy a káplárja dühösen rángatja azt a szerb gyalogost, kinak a szuronyvívás előre-hatra ugrása sehogyan sem sikerül. Azután a káplár Keneseyt állítja az értelmetlen hosszú ember elé, és alapos bemutatás és nyugodt magyarázat után jól megy a dolog, úgy hogy a káplár megverogeti... a szerb vállát.

Egy hét múlva György elámul, mert a napiparancs brvezetői előléptetését közli. Még inkább csodálkozik, amikor a kapitány másnap, a kihallgatás után az irodába hivatja. Ott Istenen és rajtuk kívül más nincs!

-Milyen pályát választott volna eredetileg? - Kérdi Golderspach.
 -Kapitány ur, alázatosan jelentem: a mérnököt.-
 -Kérem, most hagyja el a rendfokozatomat, meg az alázatosan szót,
 hogy jobban haladjunk! Kérdem: kedve volna a tisztí pályához? -
 A fiú arca kigyúl. -Igenis, ha lehetne, hiszen egyébként még
 13 és fél évig nem láthatnám a Hazámat! -
 -Most csak arról van szó, hogy szeretné-e a tisztí pályát? -
 -Igenis! Kapitány ur mollett ezt a pályát megszeretném.-
 -Szép, kedves Kenessey, de a katona-élet változatos. Holnap a
 nagy Nonarchiában a jó ég tudja, hová kerülhetek? Kérdem: valóban szeretne
 hívatásos tiszt lenni? -

-Igenis, mindenképpen! -
 -Ez szép és bízom magában. Ezért mindent megteszek, hogy az e-
 lőirt 3 év múlva tisztí-tanfolyamba jusson. És tudja meg, hogy levelét, a-
 melyt az a hazaúttazó vagy félév előtt itt hagyott: megőriztem. Ezt ma el-
 küldöm az Édesanyjának és pár szót még mellékelek ahhoz. - Ezzel kezét a
 fiú vállára teszi és szeretettel néz rá. Így György nem rettegett vörös-
 sipkás tizedes, nem is udjónsült őrvezető, hanem kisfiú, kinek szemét elfut-
 ja a könny, mert túlrad a szíve. Ezért megragadja a kapitány kezét és meg-
 csókolja. Azután kirohan és a csákóját is bennfelejtí.

Golderspach pedig, mivel valamit tennie kell, odalép ahhoz az
 őrvezető csákóhoz és a tetejét úgy simitja végig, mintha nem rideg tárgy,
 hanem a fiú szépfürtü haja lenne. Majd így ír a fiú anyjához: "Igen tisztí-
 telt Asszonyom! Kérem ne aggódjék! Kedves fia becsületes és szorgalmas, e-
 zért Isten megsegíti őt. Igaz tisztelettel, György századparancsnoka."

...Pár nap múlva, estefelé két női alak lép be a kaszárnya é-
 szaki kapuján és a kapuúr útbaigazításával jut a 6. századhoz. Az időseb-
 bik 20 év körüli, szép olasz lány, míg a másik szőke, 8 éves leányka, kinek
 vonása oly szép és vonzó, hogy az ember nem feledheti el. A fiatalabb a sző-
 szőlő és bár igen okosan beszél, végül mégis a szolgálatvezető intézkedik
 és Kenesseyért küld.

A fiú elpirul, meg is hajol, és az olasz lány fájlalja magában,
 hogy még nem tud jól németül.

A kisebbik pedig csicsereg. -Annabella olasz és helyette én
 köszönöm meg azt, hogy a minap völégényét, ki kezén sebesült, olyan nagysze-
 rően bekötözte. -

György még jobban pirul. -Oh, kisasszony, ez felebaráti köteles-
 ség! -

-Tudom, hogy az, fordítja kissé féloldalt fejét a leányka, mely
 mozdulat utolérhetetlenül bájos, de azt mégis csak ön végezte el. Hanem
 tudja, szőlitom engem Milinek, mert úgy hívnak. -

-Köszönöm, kedves Mili, én pedig György vagyok, és boldog volnék,
 ha úgy nevezne. -

-Bizony, ezután úgy szőlitom, -ezzel pár olasz szót vált a másik-
 kal, mert Annabella többször eljön és én is vele tartok. -

A fiú arcát még szebbé teszi az átérzett boldogság. -Oh, vég-
 telenül örülök, kedves Mili! -

A leányka elhiszi ezt és zavarba jön, mire Annabellára néz, aki
 kis csomagot tart a kezében.

-Ja, igen, lássa kedves György, majd elfelejtem: ez a jó leány
 cigarettát is hozott magának. -

-Köszönöm, de kissé hamar szívtam be a puskapor fűtjét, így
 nem dohányzom. - És mosolyog a fiú, 5 év után először.

Mili mond valamit Annabellának, kinek őrzése csupa alázat a
 most először látott magyar iránt.

-De már megyünk is, kedves György -csicsereg a leányka- mert
 az első vizitnek, mint mondják, rövidnek kell lennie. -

-Bocsánat, csak a sapkámért megyek, mert a kapuig kísérem ki
 a hölgyeket. - Az utolsó szavakat még olaszul is mondja, hiszen valamit már
 ebből a nyelvből is megtanult.

Távollétében Annabella beszél. -Jaj Mili kisasszony, finom úr
 ám ez, és a hangja valósággal símogatja az embert. -

Mili szintén így gondolkozik és örül, hogy átlépte a kaszár-
 nya küszöbét.

György a kapuig kíséri őket, és valami fá), hogy már elmennek.
 A kcsi leány a nagy kapuból még visszafordul:

-Kedves György, higgye el, hamarabb itt leszek, mint gondolja. -

Kis kezét a fiú felé nyújtja, mit a másik túlradó érzéssel és mégis vigyázón érint. Ugy, mintha madárkát melogetne, mely már is tovastáll, mint a legszébb álom!...

György azután úgy érzi, hogy olyan úrileány beszélt hozzá, akikből kevés van az egész világon.

Álmodozásából a napos-káplár hangja ébreszti föl.

-Hát csak üsse a vasat, mert a szép olasz leány úgy nézte magát, mint aki Guiseppejét bármelyik pillanatban elfelejtheti.

György csakis arra gondol, hogy közel 5 év után olyan leánnyal beszélhetett, ki Korra, arora Ida húgához hasonlít s aki eljön, mert megígérte...

A leánykát hamarabb látja, mint hinné. Az egyik délelőtti bevonuláskor nagyot néz, amint Milit a század épülete előtt megpillantja.

Idáig nem gondolt arra, hogy kihez tartozik, de tudja, hogy ez a látogatás nem neki szól. Hát akkor kinek? Közben elpirul, mert a leányka ránéz. Most örül a fiú igazán, hogy az első szakaszban van. A kapitány vonalba való vonulást vezényel, majd az első szakaszt megállítja és pihenteti. Azután fűrgén száll le a lőről, amikor is Mili kedves közvetlenséggel ugrik a nyakába...

A fiú álmélkodik, mert nem hihette, hogy derék parancsnokának ilyen kicsi gyermeke lehessen. Szíve kimondhatatlan érzéssel telik meg, mivel arra gondol, hogy a jó embernek ugyanilyen lesz a leánya is!...

Azután gyorsan telnek a napok, mert Milike szerdán és vasárnap estefelé a kaszárnyába jön. Annabella már beleyugszik, hogy Györgyöt nem ígézheti meg, a fiú pedig boldog, ha a karcsu, szép leánykát meglátja.

Beszélnivaló mindig van, mert a kisleány kíváncsi, és a fiú hamar megtudja, hogy jószívű is. Érdeklődik ugyanis a Szeged-menti otthonáról az Édesanyja személyéről, egész életükről, sőt még arról is, hogy Ida utóbjára milyen ruhát viselt, hogy a haját miképpen hordta? György csodálkozik, hogy a kis barátnő mint jegyzi meg az édesanyai levél egyes szavait és mennyire nézi az ő rajzát. Telintete ugyanis akkor már szinte nagylányos. Egyszer a Kossuth-bankót is meglátja s kérdése nyomán a fiú hangja végtelenül szomorú.

-A szabadság elveszett, haza már 5 éve nem írhatok, a századnál egyedüli magyar vagyok és ezért Édesanyám levelét, meg ennek az érvénytelen-né vált pénznek a szövegét olvasgatom hangosan, hogy el ne felejtsem az anyanyelvemet.

Milike nagyhirtelen ránéz és a szava csoda meleg.

-Es mi lenne akkor, ha arra kérem, hogy tanítson meg magyarul?-

A fiú alig szólhat, hisz, a zsebkendőjéhez kell nyulnia.

-Mert higgye el- siet szavával a bájos gyermek -hogy a nálam 2 évvel idősebb Ida helyett a bűga szeretnék lenni!-

...Oh, áldott órák ezek, mindkettőjük számára. A leányka egyre korábban jön és mindig későbbben távozik. Ezek a másfél-két órák mindig csodaszépök!

Jó év múltán, amikor a kaszárnya épülettől távolabb eső gyutacslobvészet helyén sétálnak, arra kéri Mili a fiút, hogy valami magyar dalt énekeljen. A fiú tiszta tenorja megfogja a leányka lelkét, de maga a szöveg is... "Mi füstölög ott a síkon távolban, talán biz' az édesanyám kunyhója. Messze jártam, másutt is volt jobb dolgom, de a szívem csak azt súgja: jobb otthon!"

György boldogan érzi, hogy Mili a dalt már a szíven át értke-li.

Amikor a fiú káplárrá lép elő, Golderspach kapitány a kihallgatás után újból az irodába hivatja.

-Az idő röpi- mondja. -Isten segítségével 1 év múlva bejuthat a wienerneustadti 2 éves tanfolyamba. Ezért már most átadom az elméleti vizsga anyagát, melyet az ezredparancsnok ur előtt kell letennie. Azt szeretném, ha az a legjobban menne. A gyakorlati rész mégis csak könnyebb. Gondoljon mindig erre a rövid évre, és arra, hogy a sikeres vizsga után már tanfolyamistának számít és végre levelet írhat az Édesanyjának...

Ugyanaz nap a kapitány figyelemmel hallgatja, amikor a zongoránál leánya valami ismeretlen dal a lány hangjával énekel. A végén melegen kérdi: -Ugy-e magyar dal ez, mert igen szomorú?-

-Igen papa- szól Milike -és a zsebkendőt hirtelen viszi kis finom orrához, meg a szeméhez is, mert a fiú hontalanságát idehaza még inkább átérzi.

A kapitány mogsimogatja leánya fejét és hallgat. Kinéz az

ablakon, majd sňhajt. Mint katona is igazán megérti annak a másik, hazátlan katonának az itteni magános és nehéz életét. És arra is gondol, hogy Miliko már 11 éves, és a dédelgetett nagy babáját többé aligha viszi kézbe...

(folytatjuk)

v. Borcsiczky Imre.

ooooo

IGAZ TÖRTÉNET.

Szabadság! Szabadság! -zúgott végig egyik otthoni nagyfalú széles utcáján 1956. október 25-én, amikor a diáksereg elhagyta az iskola kapuját. Öregek, ifjak örömmorban ölelték egymást, hangosan magyarázva a nagy eseményt. Zsebkendőik színesítették az utcákat, lengetözve vagy könnyeket törölve. A házak homlokzatán kinőttek a háromszínű zászlók, lobogva hirdetvén a falú boldogságát, örömet.

Erzsike meglepetten bámulta kapujukból a mesebelinek tetsző jelenetet. Örömeinek teljében elhiáltotta magát:

-Édesanyám! Tessék csak jönni! Tessék csak nézni, de szép!...

Mindenki örül, mindenki boldog. Mi történt anyukám? -

-Édes gyermekem nagy dolog történt..., egy nagy csoda, egy valószínű csoda: A jó Isten meghallgatta könyörgésünket, s nincs többé muszka, kommunizmus, rettegés, üldözés, rabság és kényszermunka! Mindenki szabad...

-De édes anyukám, akkor apu is? -

-Apu is... apu is... - ismételte a szülő gyermeke szavait, akit görcsösen szoritott a szívére. -De nem is várjuk, és siess kislányom, hívd el Juliska nénédet. -

Erzsike az utcán találkozott bátyjával, aki szokatlan jó kedvvel kapta karjaiba kis húgát, s elhalmozta csókjaival.

Juliska néni sietve érkezett, magával vitte a régóta befelé folyó könnyeit, melyek most nagy erővel törtek utat kifelé. Találkozásuk méltó volt a nap eseményéhez. Azonban a szívükben égő vágy gyorsan száritotta könnyeiket, s megnyitotta ajkukat. Tervük alig pár szavuk szüleménye volt: a legközelebb induló vonattal elutaznak. Imre és Erzsike lázas kíváncsisággal tekintett anyjára.

-Imre- szölt az anya -tudom nagyon szeretnél jönni, de utóbb te voltál s most hát Erzsike következik. -

-Édesanyám! - sňhajtotta a nagy gyermek keserű szájjal. **Majd szinto önkénytelenül kiáltotta: Most szabadság van!**

-Jó, jó, nyugtatta az anyja, - de...

-Az is van anyukám, a zsebpénzem -felelt a fiú.

A vas kolosszus nagyokat prüsszögve kényelmes lassúsággal indult, de amikor kiért a szabad pályára, oly vadul fürta az októberi ködöt, mintha gyorsaságával sietne részese lenni a nagy eseménynek. A következő állomásnál talán meg sem állt volna, de ott sok százan várták éljenzéssel, virággal, borral, kaláccsal, cigány müzsikával. A kis állomás soha nem látott boldogságban úszott. Erzsike elragadtatva osztozott a mámoros hangulatban, de amikor megpillantotta Édesanyja könnyeit, szeretett volna repülni a vásrácsok mögé apjához, ahol talán még mindig a bánat és keserűség tannyázik. Nyomasztó érzése alól a vonat indulása szabadította fel.

Utjuk végpontja közelében eső egyik állomásnál Imre türelmét **vesztve** ugrott fel helyéről, amikor megpillantotta az üdvözlő tömeget és epésen megjegyezte: -No, majd még itt is várunk. Eppen most! -

-Psz! - intette az édesanyja. - Megérteltek, de nem lehetünk önzők. A mi érdekünk csak parányi a nagy eseményhez képest. Bár mindenütt így lenne! - suttogta lehunyt szemek el, mint aki szabadulni akar egy szörnyű látomástól.

A vonat indulása közben Juliska néni helyeslően bólogatott, bár Imréhez is akart szólni, amikor váratlanul géppuska tüze törte át a vonat zakatolását. Az utasok megrettenve vetették magukat a kocsik aljára, míg a bátrabbak az ablakokhoz merészkedtek. Alig pár száz méterre voltak a város külnyegedtől. A vonat erősen lassított, majd hatalmas lökéssel hirtelen megállt. Pillanatok alatt fegyveres polgárok vették körül a vonatot, s harsogott a parancs: -Mindenki maradjon a helyén! -

Erre több fegyverőrrenés volt a válasz. Az utolsóbelőtti kocsi utasai harcot kezdtek a vonatot leállítókkal. A vonat végén még folyt a harc, mikor a vonat többi kocsiját hármas csoportok megszállták és igazoltatás vette kezdetét.

A rövid, de heves harc a fegyveres polgárok győzelmével ért véget, a ik több férfit őrizetbe vettek. Az igazoltatás befejezése után

az egyik fegyveres polgár az utasok tudomására adta, hogy a város külső részében a nemzeti erő még harcban állanak az oroszokkal és a házarúlkal; a város megközelítését vonattal veszélyesnek tartja s ezért mindenki megfontoltan cselekedjék.

A tájékoztatás után az utasok sietve elhagyták a vonatot, és gyalog, szétszortan igyekeztek bejutni a városba. Erzsike szánalmasan küzdött könnyeivel és a rettegéssel, míg a két szülő a gyanuval párosult tanácstalansággal. Nem ismerték ezt a környeket. Imre egyideig osztotta a gondjait, de amikor látta, hogy az utasok nagy része a város felé tart, felkapta fejét és határozottan kijelentette, hogy ő tovább nem vár, s már is elindult.

-Imre!- szólt utána anyja, de mint aki nem hallotta gyorsította lépteit.

-Édesanyám!... én előre megyek, maguk lassan jöjjenek utánam.

-No, akkor hát mi is menjünk!-

A városból kiáradó harci zaj elárulta az abban résztvevők elszántságát: Az ágyuk bombulása közre sűrűsödött a sorozat tűz és a gránátok robbanása. A város kapujában láthatatlan valaki irányította a közeledőket. Imre egy ház sarkába lapulva várta be édesanyjait. Az utat már megtudta az elrejtőzött irányítóból. Sietve haladtak tovább a süvítő lövedékek tüzeiben.

A fohgáz előtt hatalmas tömeg tolongott, alig bírtak előre jutni. Örömlönny, simogatás, becézés mindenfelé. Az érkezők tömegét irányító, egy karszalagos polgári személy már belerекedt a tájékoztatásba:

-Polgári személyek közepén, katonák jobbra, csendőrök, rendőrök

balra!-

De erre már nem is volt szükségük, mert megjelent a szeretett, hűségese férj, a szerető, gondos apa. S alig pár pillanat után Juliska néni is örömkönnyek között borult férje vállára. Hosszú percek röppentek el a szeretet melegében...

-De talán menjünk- törte meg az áhitatos csendet Juliska néni férje; a satnya, koravén, csontváz szeliden elmosolyodott és oldalt tekintett. Mindnyájan oda néztek s szeméik megremegtek: egy magas, szikár, ősz férfi állt ott embergyűrűben. Rongyos, szakadozott, piszkos egyenruhájában is oly feszesen állt, mint egy jól mintázott szobor. Imre kérdésen tekintett apjára.

-Egy csendőrezredes az, fiam, aki velünk volt börtönben. Körülötte a két fia s tiszti rabszerei. Ha előbb érkeztek, tudom, nagyot néztek. A családját csak öt percig fogadta s bucsuzott tőlük: "Ha azok vagytok, akik voltatok, akkor megértetek".-

-De mindez miért apukám?-

Az apa elmosolyodott. -Hát nem veszed észre, hogy innen alig távozik olyan, aki a börtönben volt.- Erre már Erzsikét is elfogta a kíváncsiság: -És mire vár itt mindenki apukám?-

-Az elszállításukra kislányom. Ha nekünk kedves a szabadság, akkor azoknak is az, akik még lakat alatt vannak. Nincs még felszabadulva az egész ország! Érted-e má?-

E pillanatban tehergépkocsi oszlop nagy csörtetéssel fordult be az utcába, s tolakodban furt magának útát a tömegben, s a közepen megállt. Mindenki odafigyelt. Az első gépkocsi kiserője leszállt és kiáltotta:

-H.15. csoport szállító eszköze és felszerelése, a következő kiserő: H.14. csoport stb. és így tovább az első csoport kiserőjéig.-

Imre édesapja és Juliska néni férje gyorsan búcsuztak, mert egyik tehergépkocsiba kellett beszállniok. A fiú apja karját nem akarta elengedni; sirt könyörgött, hogy mellette maradhasson. Apja azonban szigorú maradt, s amikor a gépkocsira való felszállását is akadályozta, türelmét veszítve gondolt fiának tetteleges fenyegetésére, de abban megakadályozta egyik bajtársra, aki gyorsan felrántotta a gyermeket a kocsiba. Imre gyorsan lelapult, hogy valaki le ne kényszerítse, a gépkocsi elindulásakor pedig örömmámorban integetett búcsut édesanyjának, aki mosolygott a gyermek-csinnyen és derűlen, szívében büszke öntudattal viszonzta férje és gyermeke intégetését.

A gépkocsi-karaván a legnagyobb sebességgel száguldott a füttyölő lövedékek közt a városon keresztül. Amerre elhaladtak, a községek és falvak lakossága mindenütt az utcán volt s éltette a szabadságharcot.

Közeledtek kitűzött céljukhoz, egy másik nagy városhoz. Az esti alkonyatban már messziről árulkodott az ott folyó élet-halál harc; hatalmas lángcsóvák nyaldosták a szürkés-barna horizontot, ágyúk sortűze rázta szívet nélkül a nedves levegőt, és repülő kőzuga tompította a tűzfegyverek csattogását. Az elért domboldalt már megvilágította az ágyúk torkolat tüze.

Ekkor 100 méterre előtűk hirtelen apró fények villantak: mor-
so jelek. A gépkocsisor lassított, majd zajt tompítva leállt. Suttogó pa-
rancs húzódtott végig a karavánon: felszerelve leszállni!

Imre meglepetten vette át apjától a neki szánt fegyvert, de
csakhamar bizalommal szorította magához. "Mindent utánam!" hangzott apja
figyelmeztetése.

A csoportok különböző irányba távoztak a gépkocsiktól. Imréék
csoportja jobbra letértek, s egy lankásan, földig lapulva haladtak: a vadul tü-
zelő ágyúk irányába. Az esti szürkületet lassan felváltotta a komor sötét-
ség, melyet elősegítették a tornyosodó fák, terhes felhők. Már csak alig
pár száz méter választotta el őket a lövegállásctól, amikor a parancsnok
harcedembe osztotta embereit. "Rajt' ütünk!" hangzott határozott parancs
és előre indult. Kiszva, szökelve már alig 100 lépésre lehettek az ellenség-
től, amikor megneszelték őket. Gombnyomásként oldódott ki a támadó tűzfegy-
vere, s fűléketítő "hajrá"-val rontották az ellenségre. A szívós védeke-
zés dacára alig pár perc után megszűnt az ellenállás.

Imre édesapjának fia volt az első gondolata, s szívzorongva
kutatót utánna. Alig pár lépésre, a földön elterülve felismerte. Szív-
tépő fájdalommal emelte karjaiba a fátyolos szemekkel mereven néző tekintő
gyermekét, akinek vére piros foltokat festett a ruhájára. "Sza-sza-sza..."
buggyant ki a fiú száján, ezután a melle kissé kiemelkedett, de már is visz-
szarogyott; a feje erőltlenül féloldalra bukott, s szájaszélén megjelent a
halált jelző vékonyka vércsík.

Az apja megégször magához szorította a gyermekét, majd óvatosan
engedte le a kemény rögökre. Hosszú csókkal búcsúzva fiától rohant a cso-
portja után, amely új támadásra indult.

00000

B.-76.

MEGPROBÁLTATÁSOK...

1945. Szeptember vége. Kifosztva mindenből, megfosztva a nagyon
is kiérdemelt, többszörösen elbírált rendfokozattól, tengőtatunk egy erdősar-
kon, várva a már nagyon óhajtott hazatérésre.

Az európai híru Testület, melyet tagjainak tudása, szolgálatkészsé-
ge, odaadó, fáradhatatlan és önzetlen szolgálatteljesítése emelt arra a meg-
becsült helyre, hogy minden becsületos magyar is tisztelje és szerette, fel-
lett oszlatva. A felosztalóknak nem pártipolitikán felül álló, nagy szaktu-
dásu, a valódi biztonságot megvalósító Testület kellett, hanem egy fegyveres
alakulat, vak eszköz tervezett politikai céljait előérésére. És létre is hoz-
tak egyilyent, fanatikusokból, meggyőződés nélküliekből, jellem gyengékből
és szá itó, csak az anyagi előnyt nézőkből.

Azok, -akiket a csendű testületi szellem hatott át s nevelt
olyanokká, amilyenek voltak-, útszéli holdusként álltak a határsorompónál.
Győzött bennük a honvágy, a honszoretet, a családjuk iránti kötelességérzet,
-hazamentel-.

Mi lett velük?... Nagyobbik részüket elnyelte az orosz steppe,
a szibériai hideg, Murmanszk mocsaras örengetege, vagy a folyami csatorna
épités. Legtöbbjüket már az orosz föld örzi, ahol várják megbékélten az
igazságot szolgálató hozsánnás szöveget. Egyrésztük, csak a töredék, talán ál,
de egyáltalán nem emberi körülmények között.

A táborokban szétszórták őket. Kit ide, kit oda dobott a sors, az
önkény, mert együtt tartásuk veszélyes lehet a rendszerre, bár állig felfegy-
verzett, kíméletlen öreik szemében egy emberélet csak annyit számított, mint
egy a földön szaladó kis hangya eltoposása.

Tizen voltak, akik mégis együtt maradtak. Egy táborba kerültek;
ez azonban nem jelentette azt is, hogy a napi munkánál együtt dolgoztak. E-
gyenként lettek különféle munkás csoportokba beosztva. Szétszórták hát itt
is őket.

Az egyes munkás csoportok, 20-25 fős létszám al egy-egy napi
feladatot kaptak. Ezt el kellett végezni. És ez nem volt könnyű, mert 12-14
órai megfeszített munkával lehetett azt csak teljesíteni.

A munkások mindannyian deportáltak, nagyobb részük orosz és
csak kb. 1/3 volt nem orosz, de Europa majdnem minden állama képviselve volt
köztük, feltűnően sok a német, magyar és lengyel. Ellátásuk a minimumnál is
kevesebb, ruházatuk alig nevezhető rongyoknak.

A mi jól táplált, erős fizikumú csendűreink elvégezték volna a
napi kiszabott munkát az előirt idő alatt, de hát a csoport többi tagjai nem
bírták az iramot. Aki kidőlt, ott halt meg. Napokon belül újból feltöltötték
a létszámot újabb szerencsétlenekkel.

./.

Csak késő esténként tudott a lo volt csendőr egyik-másika szót váltani egy-egy bajtárral. Egyikük még otthonról beszélt egy lisobbségi szlav nyelvet, s így hamarosan meg tudta értetni magát, s ő lett a csoport tolmácsa, de az eszmei vezetés az esti szóváltások alapján közmegegyezéssel történt.

De nem azért voltak csendőrök, hogy rövidesen ki ne tűnjék a sok ezer közül ügyességük, leleményességük, buzgalmuk a rájuk kényszerített munkánál, s segítő készségük ott, ahol mindenki elcsüggedt. Segítettek nemcsak honfitársainknak, hanem minden sorstársunknak. Az amugy is igen szűkreszabott élelem adagjainkat is megosztották a betegekkel vagy azokkal, akiket nálunknál jobban meggyötört az embertelen sors s akik elesettebbek voltak.

Nem tudták eltűnni, ha bármelyiküket is a lo közül, vagy egy magyar honfitársukat igazságtalanul sérelem, bántalmazás érte. Ilyenkor mindig bőséges munkája akadt a tolmácsnak, és az eredmény: sohasem nekik volt igazuk, így aztán a különféle megtorló intézkedések - egyes zárka, élelem megvonás, több, nehezebb munka, testi fenytések, melyek már a kivallatás határán mozogtak - nem maradtak el. És mindezt közösen, másokért is eltűrték, a legtöbbször fogcsikorgatva.

Csak esténként dugták össze fejüket, tervezgettek... De ez a tervezetés a legnagyobb titokban történt.

Egyik reggeli sorakozásnál már csak 7 volt csendőr állt a sorban. És senki nem tudott arról, mikor, hogyan, hová lett a másik három? A még ott maradtakból sommiféle kivallatással sem tudták kivenni, hová tűntek a bajtársaik. Vagy két hónap is eltelhetett, mikor egyik reggelen, munkára indulóban egy emberroncsot láttak fekdüni egy paraszt szekerre kötözve 3 állig felfegyverzett őrkatoná között. Csak a rabkórház német orvosától tudták meg később, hogy a megkötözött maradt életben a három közül, de az éhezés következtében leromlott szervezete nem tudott kigyógyulni a pusktatus és csizmasarok által okozott belső és külső sérülésekből.

Nem sikerült a szökésük, elfogták mind a hármójukat!

A megfeszített munka, az emberhez nem méltó táplálkozás, amihez az élősdiék milliói járultak, a fűtetlen földbarak lakás, a ruházatlanság, az űszi idő, mely nálunk télnék sem lóicsinylendő, s az a körülmény, hogy a munkát 30-40 cm. vízben végezték, megtette a maga hatását. Nem egyszer fordult s lő, hogy a reggeli munka kezdéskor a 20-as munkás-csoportból csak 15 került vissza a lágerbe, de ezek közül is 4-5-t a többi szerencsétlen cipelt haza, hogy másnap csak lo fő induljon újból.

Akik tegnaptól ott maradtak, azokat csak a bajtársi kegyelet, a szánakozás, az emberszeretet tette örök nyugvóra, természetesen külön mu katelje: itmennyel.

Igy fogyott napról-nápra a lo volt m. kir. csendőr is, akik meg mutatták, hogyan kell, hogyan lehet önzetlenül másokért dolgozni, hogyan lehet felemelt fejjel, véresre dolgozott tenyérrrel, de meg nem alkudva, eszmeileg magyar csendőrnek maradni!

Kit tudná megmondani, hány van még életben azon sok ezer közül, akiket az emberiségükből is kivetkőzött hatalombitorló k önkény félre-állított? Mi kevésről tudunk, de azt állítjuk, hogy akik a Testület omlóin keresztül szívták magukba a mi szellemiségünket, szilárd jellemké kovacsolták, valóban magyarok voltak, azok közül nem hódolt be egy sem, s ha meg is hajlott a kemény derék, de nem tört meg.

És akik kemény derekuk maradtak?... Azok sorsa a megaláztatás, a megvetés, a lekicsinylés odahaza, vagy a kemény, kétkezi munka valahol a szabad földtekén, de sorsukat mégis öntudatosan és felemelt fojjal viselik. Ők nem oladó áruk! Őket semmiféle új eszme, csoportosulás, különféle tömörülés, abbani kétes előnyök csillogtatása nem tudta és nem tudja eltántorítani. Ők kitartanak az egyvétartozás, a dicső multunk eszményei mellett, önzetlenül áldoztak és áldoznak ma is azokért a bajtársakért, akik náluk mostoha viszonyok között élnek, segítik az elesetteket, a betegeket, mindenkit, aki ráso ul. Ők m. kir. csendőrök voltak, és a szemfedő is így fog rájuk borulni, akár otthon élnek, akár szétszórta bármelyik sarkában is a világnak!

oooooo

Ezton köszönettel nyugtázzuk az Önhozzájárulását a B.L.-re közp. segélyalapra.

KÖZLEMÉNYEK, HÍREK, SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A vezércikket "Pásztortűz" c. erdélyi és irodalmi folyóirat Budapestén, 1941. okt. 15-én megjelent 10. sz.-ből vettük.

Dr. B. I. bajtársunk külön kivánságára ezuton is köszönettel nyugtázzuk általa a f. évben az USA-ból lapunk támogatására küldött összeget és pedig: A B. I. pénztárnapló f. évi 3. tsz. a. bevételozett 49.06 G-t és a 30. tsz. a. 59.26 G-t.

Csendőrségi könyvek keresése. A "Magyar Csendőrök Családi Közössége" megvételekre keresi a következőket: 1. Az összes csendőrségi szolgálati könyveket. 2. Az 1944. évi csendőrségi zsebkönyvet, 3. a/ Első világháborús bronz vitézségi érmet szalaggal, b/ erdélyi emlékérmét, c/ felvidéki emlékérmét, d/ osztrák háborús emlékérmét szalaggal, e/ bolgár háborús emlékérmét szalaggal. Árak meggyezés szerint.

Ugyaneak kéri a Now Zelandban települt bajtársak eimeinek az egyesülettel való közlését. Cime: Pamilia Society of Hungarian Veteran Gendarmes, 11906 Cromwell Ave. CLEVELAND 20. Ohio. USA.

A lo. cserkész világ-jamboree hivatalos megnyitő ünnepe Honsung esőben, júli 18-án, a Fülöp-szigetek fővárosától, Manilától 40 mérföldnyire levő Makiling hegy oldalában, Garcia köztársasági elnök és mintegy 100.000 látogató jelenlétében történt. A világtáboron résztvevő 11.000 cserkész bokáig érő sárban, nemzeteként vonult fel a díszmolvény előtt saját zászlóikkal, köztük a magyarok, valamint a többi rabnemzet cserkészei is. A loghan osabb tetszésényilvántást írja a manilai Sunday Times júli 19-i számában - a magyar cserkészek 6 tagu delegációjá kapta. Máltán kiérdomolték ezt cserkészeink ezalkalommal is, mert ahol megjelennek, mindenütt elismerés kíséri munkájukat. Ugy a Manilában, mint onnan való visszatérés alkalmával is több ázsiai országot látogatót meg a magyar cserkész delegáció, és előadást tartottak a magyar helyzetéről és a magyar cserkészetéről is. Felkeresték a Hinalajá tővében fekvő Darjoelingben Körösi Csoma Sándor sírját is, ami mint hírneves filológus és utazó a magyarság eredetének felkutatására szentelte életét. Muskátlii helyzetek sírjára - mert Indiában a koszorú ismeretlen - s síroszlopába réztáblát vésetek emlékezésül. Csak aki a dicsőséges magyar múlt emlékeit ápolja, annak kiemelkedő munkáit becsüli, az tarthat számot szebb jövőre. Cserkészeink annak adták tanu-jelét ezalkalommal is: Jó munkát nejtik továbbra!

A kommunizmus és a kapitalizmus lelke és Krisztus evangéliuma c. művet adta ki magyar nyelven, könyv alakban, Hollandiában a magyar sajtótermékek kiadására alakult Bizottság. E mű eredetileg holland nyelven jelent meg a szerzője dr. J. Verkuyl holland lelkész, aki jelenleg is Indonéziában szolgálja az Urat.

Ilyen átfogó mű ezidáig nem jelent meg magyar nyelven, és ezért ajánljuk annak megrendelését Bajtársainknak és Olvasóinknak. Megállapíthatjuk abból az egész világra kiható társadalmi nyomorúság okait, de a követendő utat is, mely az azóttól való megszabaduláshoz vezet.

Megrendelhető szerkesztőségünk útján 1 dollárért, melyben az egyszerű postai küldési díj is belefoglalatik.

Bajtársaink és Olvasóink figyelmét felhívjuk a múlt havi számunkban ismerttetett karácsonyi-akciánk támogatására, valamint az ugyanezen számban lapunk megküldésével kapcsolatos közleményre az érdekelteket.

H A N D S C H R I F T - K É Z I R A T. ADDRESS-CIM: B. L. Szerkesztősége.

UTRECHT, Merwedokade 183 bis. Nederland.

Druckwerk!

Printed Matter!

Periodicu!

Druckwerk!

Herrn.

dr. Béla R E K T O R
376. Eddy Rd.
CLEVELAND, 8. Ohio.

U. S. A.

